

S I N T E Z A

obiecțiilor și propunerilor (recomandărilor) la proiectul de hotărâre a Guvernului cu privire la modificarea Regulamentului privind modul de delimitare a bunurilor imobile proprietate publică, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 63/2019 (număr unic 1174/ARFC/2023)

Participantul la avizare (expertizare) consultare publică	Conținutul obiecției/ propunerii (recomandării)	Argumentarea autorului proiectului
Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării <i>(scr. nr.10-54 din 09.01.2024)</i>	Obiecții și Propuneri (recomandări). Susținem de principiu proiectul cu următoarele propuneri. 1. La subpct. 3 lit. a): dat fiindcă lit. g), cu care se propune de a fi completat proiectul, deja se regăsește în Hotărârea Guvernului se propune substituirea lit. g) cu lit. g¹); 2. La subpct. 12) menționăm că Agenția Proprietății Publice a inițiat și a promovat proiectul hotărârii de Guvern <i>cu privire la modificarea unor hotărâri ale Guvernului (din domeniul delimitării proprietății publice)</i> (număr unic 860/APP/2023) prin care propune completarea Reglementului privind modul de delimitare a bunurilor imobile proprietate publică cu un capitol nou, și anume Capitolul IV <i>procedura de eliberare a avizului de coordonare a materialelor de delimitare în mod selectiv a terenurilor proprietate publică</i> cu numerotarea punctelor începând cu 90¹. În acest sens relatăm că, conform art. 53 alin (4) din Legea nr. 100/2017 <i>cu privire la actele normative</i> ”articolele, punctele, capitolele, titlurile, părțile și cărțile se numerotează consecutiv de la începutul și până la sfârșitul actului normativ. Numerotarea paragrafelor, subsecțiunilor și secțiunilor se efectuează în succesiune, în limita structurii din care fac parte”. Urmare se propune revizuirea numerotației punctelor din secțiunea 10.	1. Se acceptă. S-a modificat. 2. Se acceptă.
<i>(scr. nr.10-393 din 29.01.2024)</i>	Repetat. Comunică lipsa de obiecții și propuneri.	Se acceptă
Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale <i>(scr. nr. 21/1-175 din 13.01.2024)</i>	Obiecții și Propuneri (recomandări). Înaintăm următoarele propuneri de îmbunătățire a textului proiectului de hotărâre și a dosarului normativ conex, după cum urmează: La pct. 1 din proiect: - subpct. 8), care face referire la pct. 46¹ cuvintele „statului care administrează” se vor substitui cu cuvintele „entității care administrează/gestionează” și în continuare, conform normei propuse. - subpct. 12), în partea ce ține de pct. 90⁶ subpct. 2) lit. a) cuvintele „autorității publice centrale ce administrează” se vor substitui cu cuvintele „entității ce administrează/gestionează”. Totodată, în contextul propunerilor exprimate <i>supra</i>, devine necesar a fi operate unele modificări <i>la redacția în vigoare</i> a Regulamentului privind modul de delimitare a bunurilor imobile proprietate publică, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 63/2019 în privința: - pct. 16 subpct. 1) lit. c), unde cuvintele „autorității publice centrale” se vor substitui cu cuvintele „entității”. - pct. 32 subpct. 1), unde textul „anexa nr. 1 la” se va exclude, din considerentul că în anexa nr. 1 la Legea drumurilor nr. 509/1995 sunt stabilite limitele minime ale zonelor de siguranță pentru terenurile din afara localităților, dar nu și limitele zonelor drumurilor publice, acestea fiind reglementate la art. 3 alin. (1) pct. 1) din Legea drumurilor nr. 509; - pct. 32 subpct. 4), unde după textul „obiectelor de infrastructură tehnico-edilitară (cale ferată, drumuri de orice categorie)” se va completa cu cuvintele „terasamentul construcției fiind întrerupt printr-o lucrare de artă”, din considerentul că prioritatea terenurilor fondurilor apelor față de obiectele de infrastructură, poate fi numai în cazul când terasamentul construcției căii de comunicație legat rigid de pământ este	Se acceptă Se acceptă Se acceptă Se acceptă Se acceptă

	întrerupt de o lucrare de artă, cu scopul asigurării continuității, în cazul existenței unor obstacole (văi adânci, cursuri de apă etc.) ori în celelalte cazuri, atunci când terasamentul drumului nu este întrerupt, traversarea/intersectarea cursurilor de apă este asigurată prin elemente constructive ale drumului (podețe, rigole etc.). Consecutiv, având în vedere că inclusiv autorul proiectului argumentează în Nota informativă la proiect (compartimentul nr. 2), că finalitățile urmărite prin proiect sunt de <i>stabilire a autorităților care vor elabora și implementa politicile publice, în procesul de delimitare a proprietății publice, cine va raporta Guvernului despre progresele înregistrate, impedimentele întâmpinate, precum și cine va monitoriza mersul executării lucrărilor de delimitare</i>, se impune (într-un punct separat) identificarea autorității/autorităților publice în sarcina cărora se vor stabili „controlul asupra executării prezentei hotărâri”, prin prisma semnificației mecanismului legiferat ce implică obligația directă a asigurării controlului asupra executării proiectului, ca un amplu proces de identificare a gradului de aplicare și executare a normelor legale, de determinare a măsurii în care obiectivele actului au fost realizate, de identificare a consecințelor neprevăzute sau negative, precum și de elaborare a recomandărilor privind modalitatea de remediere a efectelor negative. În egală măsură, se va menționa cu exactitate titulatura funcției contrasemnatarului din formula de atestare a autenticității actului, și anume: „Viceprim-ministru, ministru al dezvoltării economice și digitalizării”, în conformitate cu prevederile Decretului Președintelui Republicii Moldova nr. 839/2023 privind numirea Guvernului. În contextul notei informative, la elaborarea acesteia devine importantă necesitatea respectării Structurii consacrate în anexa nr. 1 la Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, și respectiv, completarea notei cu compartimentele lipsă. Conex, remarcăm că expertizele anticorupție și juridică sunt evaluări <i>obligatorii</i> în sensul art. 35 și 37 ale Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, iar în conformitate cu prevederile art. 34 alin.(1) și (8) al Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative: „Expertiza proiectului de act normativ este efectuată concomitent cu avizarea și consultarea publică, iar concluziile expertizelor sunt expuse în nota informativă la proiectul de act normativ”. În această ordine de idei, poziția evocată derivă și din Recomandările Cancelariei de Stat privind „Cerințe privind întocmirea și prezentarea dosarului proiectului de act normativ la Cancelaria de Stat pentru înregistrare și examinare în ședința secretarilor generali ai ministerelor, respectiv pentru promovare în ședința Guvernului”.	Se acceptă. S-a exclus. Se acceptă. S-a modificat. Se acceptă. S-a completat. Se acceptă.
(scr. nr. 21/1-175 din 13.01.2024)	Repetat. Comunică lipsa de obiecții și propuneri.	Se acceptă
Ministerul Mediului (scr. nr.11-07/82 din 12.01.2024)	Obiecții și Propuneri (recomandări). Comunică susținerea acestuia cu următoarele obiecții și propuneri. La pct. 12 sbp. 2) după cuvintele „proprietate publică” se va completa cu cuvintele „prin contrapunerea actelor normative, administrative, materialelor de amenajare și organizare a teritoriului, cartografice”. La pct. 33 sbp. 2) al Hotărârii de Guvern nr.63/2019, după cuvintele „unității administrative-teritoriale de nivelul al doilea” se adaugă cuvântul „/întâi” din considerent că terenurile unității administrativ-teritoriale de nivelul întâi tot pot fi transmise în proprietatea privată și drepturile asupra acestuia sânt înregistrate în registrul bunurilor imobile .	Materialele care se utilizează în procesul de delimitare sunt enumerate în pct. 19-26 din Regulament Sbp. 2 reglementează situația când UAT de nivelul I a transmis în proprietate terenul UAT de nivelul II sau proprietatea statului.

La secțiune a 10-a „<i>Particularitățile întocmirii documentației cadastrale în vederea înregistrării primare a terenurilor proprietate publică a unităților administrativ-teritoriale</i>”, pct. 90⁶ sbpct. 2) lit. a) cuvintele „în prezența reprezentantului autorității publice centrale ce administrează terenul proprietate publică în cauză” de substituit cu cuvintele „în prezența reprezentantului statului care administrează terenul proprietate a statului în cauză” și completarea propoziției cu următorul conținut „cu excepția terenurilor fondului apelor”, or condițiile și criteriile de delimitare sunt prevăzute în Legea apelor nr. 272/2011 și pct. 32 sbp. 4) din Regulamentul privind modul de delimitare a bunurilor imobile proprietate publică, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 63/2019. La pct. 90⁶ sbp. 2) lit. c) după cuvintele „informează autoritatea publică locală” se va completa cu cuvintele „și autoritatea publică centrală din domeniu”, deoarece este probabilitatea ca autoritatea publică locală să refuze aprobarea documentației cadastrale conform situației din teren, însă în arhiva autorității publice centrale din domeniu (Agenția „Moldsilva”) exista materiale doveditoare de împădurire a pășunilor/fânețelor și restituirea lor către autoritatea publică locală, cea din urmă urmând să schimbe categoria de destinație a terenului în cauză. La pct. 90⁸ după cuvintele „executantul lucrării cadastrale” se completează cu cuvintele „și reprezentantul statului care administrează/gestionează terenurile proprietate a statului în cauză”. La pct. 90⁹ după cuvintele „care administrează” se va completa cu cuvântul „/gestionează”. Totodată, în contextul modificării Legii apelor nr. 272/2011 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2023, nr. 514 (9020), art. 921 b) se invocă necesitatea elaborării în proiectul normei a prevederilor în care se va face trimitere la art. 4 alin. (6) și art. 53¹ din lege, Ministerul Mediului vine cu solicitarea de a include și următoarele propuneri. Astfel, pct. 32 sbp. 4) din Regulamentul privind modul de delimitare a bunurilor imobile proprietate publică, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 63/2019, va avea următorul cuprins: ”4) pentru terenurile fondului apelor - hotarul se determină ținând cont de prevederile art. 4 alin. (6) și art. 53¹ din Legea apelor nr. 272/2011, și de necesitatea delimitării terenului în limitele unui sector cadastral, prevăzută de pct. 47 din Hotărârea Guvernului nr. 1030/1998 despre unele măsuri privind crearea cadastrului bunurilor imobile. Drept materiale pentru identificarea albiilor minore a râurilor și pâraielor vor servi materialele prevăzute la pct. 19, sbp. 4) - 8) și informația din produsele cartografice de pe Geoportal-urile tematice ale entităților publice responsabile de datele spațiale. a) În cazul intersecției terenurilor fondului apelor (cursuri de apă) cu terenurile obiectelor de infrastructură tehnico-edilitară (cale ferată, drumuri de orice categorie), la determinarea hotarelor, prioritate se va da terenurilor fondului apelor. b) Perimetrul barajului/digului de protecție, în cazul lipsei proiectului de execuție, se reprezintă pe planul de contur și geometric după cum urmează: pentru partea din aval a construcției, de la nivelul tălpii taluzului uscat, iar în partea amonte reieșind din proporția pantei de 1:3 al taluzului umed (de exemplu, pentru înălțimea de 1 metru se va considera lățimea tălpii de 3 metri); c) Terenurile lacurilor de acumulare și iazurilor construite neautorizat (prin construcția neautorizată	S-a exclus secțiunea a 10-a și s-a completat Instrucțiunea cu privire la modul de executare a lucrărilor cadastrale la nivel de teren, aprobată prin Ordinului ARFC nr. 70/2017. Nu ține de subiectul proiectului promovat

	a barajelor) se vor delimita ca râu/pârâu, cu includerea fâșiilor riverane de protecție în suprafața acestora. d) Terenurile lacurilor, lacurilor de acumulare și iazurilor ale căror suprafață a fost mărită prin reconstrucție ilicită se vor delimita pe perimetrul albiilor inițiale ale acestora, cu fâșiile riverane incluse, iar pentru porțiunile de terenuri în surplus, partea din amonte se va delimita ca teren al râului/pârâului cu includerea fâșiilor riverane de protecție a apei în suprafața acesteia, iar suprafețelor de terenuri laterale li se va păstra categoria de destinație și modul de folosință inițiale. e) Terenurile lacurilor de acumulare și iazurilor, heleșteielor și bazinelor de apă, amplasate pe teritoriul a două sau mai multor localități, se vor delimita corespunzător apartenenței de drept în limita hotarelor unităților administrative-teritoriale a fiecărei localități, cu posibilitatea modificării hotarelor de bun acord a părților și în corespundere cu prevederile cadrului legal. f) Terenurile cursurilor de apă adiacente cu forme geomorfologice (landșafturi) cu pante abrupte și înalte, în plan vertical (de exemplu stânci, bolovani), în cazul în care fâșia riverană de protecție a apei, cu dimensiunile prevăzute de Legea apelor nr. 272/2011, se include în distanța de la limita albiei minore a cursului de apă până la formele geomorfologice de relief cu pante abrupte, aceasta se va delimita până la baza formei de relief, iar pentru cele ce nu se încadrează în aceste dimensiuni fâșia riverană se va delimita până la partea de sus a pantei. g) Pentru terenul aferent sondei arteziene - planul de contur coincide cu perimetrul I al zonei de protecție sanitară cu regim sever, conform proiectului tehnic pentru delimitarea zonelor de protecție sanitară a sondei propriu-zise (Regulamentul privind zonele de protecție sanitară a prizelor de apă aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 949/2013). Consecvent comunicăm că, având în vedere modificările aduse la Legea nr. 29/2018 privind delimitarea proprietatii publice, și anume expunerea în redacție nouă a art. 21 alin. (9¹) unde lit. a)-g) au fost excluse din procesul de delimitare, exista riscul ca executantul lucrărilor să nu aplice Regulamentul privind modul de delimitare a bunurilor imobile proprietate publică, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 63/2019, deoarece în lege este expres specificat că lucrările date vor fi elaborate „prin executarea lucrării cadastrale la nivel de teren”, ceea ce denotă că se vor executa conform Instrucțiunii cu privire la modul de executare a lucrărilor cadastrale la nivel de teren, aprobată prin Ordinului ARFC nr. 70/2017. Astfel, Ministerul Mediului vine cu propunerea de a urgenta elaborarea proiectului de modificare a instrucțiunii cu privire la executarea lucrărilor cadastrale la nivel de teren, cu avizarea Ministerului Mediului.	
(scr. nr.11-07/308 din 06.02.2024)	Repetat. În contextul modificării Legii apelor nr. 272/2011 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2023, nr. 514 (9020), art. 921 b) și anume, în conformitate cu prevederile art. 4 alin. (6) și art. 53¹ se invocă necesitatea completării proiectului înaintat spre avizare cu următoarele prevederi: La pct. 1 subpct. 6) lit. b) de completat cu următorul conținut: „4) pentru terenurile fondului apelor - hotarul se determină ținând cont de prevederile art. 4 alin. (6) și art. 53¹ din Legea apelor nr. 272/2011, și de necesitatea delimitării terenului în	Se acceptă. S-a completat.

limitele unui sector cadastral, prevăzută de pct. 47 din Hotărârea Guvernului nr. 1030/1998 despre unele măsuri privind crearea cadastrului bunurilor imobile. Drept materiale pentru identificarea albiilor minore a râurilor și pâraielor vor servi materialele prevăzute la pct. 19, sbp. 4) - 8) și informația din produsele cartografice de pe Geoportal-urile tematice ale entităților publice responsabile de datele spațiale.

a) în cazul intersecției terenurilor fondului apelor (cursuri de apă) cu terenurile obiectelor de infrastructură tehnico-edilitară (cale ferată, drumuri de orice categorie), la determinarea hotarelor, prioritate se va da terenurilor fondului apelor;

b) perimetrul barajului/digului de protecție, în cazul lipsei proiectului de execuție, se reprezintă pe planul de contur și geometric după cum urmează: pentru partea din aval a construcției, de la nivelul tălpii taluzului uscat, iar în partea amonte reieșind din proporția pantei de 1:3 al taluzului umed (de exemplu, pentru înălțimea de 1 metru se va considera lățimea tălpii de 3 metri);

c) terenurile lacurilor de acumulare și iazurilor construite neautorizat (prin construcția neautorizată a barajelor) se vor delimita ca râu/pârâu, cu includerea fâșiilor riverane de protecție în suprafața acestora;

d) terenurile lacurilor, lacurilor de acumulare și iazurilor ale căror suprafață a fost mărită prin reconstrucție ilicită se vor delimita pe perimetrul albiilor inițiale ale acestora, cu fâșiile riverane incluse, iar pentru porțiunile de terenuri în surplus, partea din amonte se va delimita ca teren al râului/pârâului cu includerea fâșiilor riverane de protecție a apei în suprafața acesteia, iar suprafețelor de terenuri laterale li se va păstra categoria de destinație și modul de folosință inițiale;

e) terenurile lacurilor de acumulare și iazurilor, heleșteielor și bazinelor de apă, amplasate pe teritoriul a două sau mai multor localități, se vor delimita corespunzător apartenenței de drept în limita hotarelor unităților administrative-teritoriale a fiecărei localități, cu posibilitatea modificării hotarelor de bun acord a părților și în corespundere cu prevederile cadrului legal;

f) terenurile cursurilor de apă adiacente cu forme geomorfologice (landsafturi) cu pante abrupte și înalte, în plan vertical (de exemplu stânci, bolovani), în cazul în care fâșia riverană de protecție a apei, cu dimensiunile prevăzute de Legea apelor nr. 272/2011, se include în distanța de la limita albiei minore a cursului de apă până la formele geomorfologice de relief cu pante abrupte, aceasta se va delimita până la baza formei de relief, iar pentru cele ce nu se încadrează în aceste dimensiuni fâșia riverană se va delimita până la partea de sus a pantei;

g) pentru terenul aferent sondei arteziene - planul de contur coincide cu perimetrul I al zonei de protecție sanitară cu regim sever, conform proiectului tehnic pentru delimitarea zonelor de protecție sanitară a sondei propriu-zise (Regulamentul privind zonele de protecție sanitară a prizelor de apă aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 949/2013)".

La pct. 1 subpct. 6) lit. b) completarea cu cuvintele „terasamentul construcției fiind întrerupt printr-o lucrare de artă” urmează a fi revizuite, pentru o claritate mai bună și pentru excluderea oricărui echivoc.

Se acceptă. S-a revizuit.

Ministerul Culturii (scr. nr.08/5-09/81 din 11.01.2024)	Obiecții și Propuneri (recomandări). Conform art. 2 din Legea nr. 29/2018 privind delimitarea proprietății publice dreptul de administrare a unei proprietăți publice și dreptul de gestiune a acestei proprietăți poate aparține unor subiecți diferiți. Astfel, bunurile imobile proprietate a statului din folosința muzeelor și teatrelor subordonate Ministerului Culturii, aparțin cu drept de amdinistrare Ministerului Culturii și cu drept de gestiune acestor instituții subordonate. Reieșind din cele expuse se impune necesitatea modificării pct. 1 subpct. 8 din proiectul de Hotărâre de Guvern în partea în care se referă la completarea <i>Regulamentului privind modul de delimitare a bunurilor imobile proprietate publică, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 63/2019</i> cu punctul 46¹, prin completarea textului cu cuvintele “și gestionează” după cuvântul „administrează”. Această modificare este absolut necesară pentru a nu admite periclitarea intereselor publice ale statului în procedura de delimitare a bunurilor imobile proprietate publică. Referitor la modificarea propusă la pct. 1 subpct. 12) din proiectul de Hotărâre de Guvern în partea în care se referă la completarea <i>Regulamentului privind modul de delimitare a bunurilor imobile proprietate publică, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 63/2019</i> cu secțiunea a 10-a, considerăm că aceasta urmează a fi revăzută conceptual, pentru a nu admite pierderea porțiunilor de teren proprietate a statului din gestiunea instituțiilor publice subordonate organelor centrale de specialitate sau subordonate unor autorități publice și care nu sunt înregistrate conform la moment. Astfel, pentru pct. 90² se propune de a fi indicat expres faptul că lista terenurilor proprietate publică a unităților admnistrativ-teritoriale se coordonează cu organele centrale de specialitate în domeniu (în condițiile în care aceste organe dispun de bunuri proprietate a statului în perimetrul hotarelor acestor unități administrativ-teritoriale) și cu instituțiile publice care gestionează terenurile proprietate publică a statului din adiacența terenurilor incluse în lista terenurilor proprietate publică a unităților administrativ-teritoriale. Recomandarea este valabilă și pentru punctul 90⁵, punctul 90⁶, punctul 90⁹ și punctul 90¹⁰. Pentru punctul 90³ se propune excluderea acestuia din motiv de lipsă a eficienței normative, în condițiile obiecțiilor expuse supra.	Se acceptă Se acceptă. S-a exclus secțiunea a 10-a și s-a completat Instrucțiunea cu privire la modul de executare a lucrărilor cadastrale la nivel de teren, aprobată prin Ordinului ARFC nr. 70/2017.
(scr. nr.08/5-09/318 din 02.02.2024)	Repetat Comunică lipsa de obiecții și propuneri.	Se acceptă
Ministerul Energiei (scr. nr. 10-103 din 16.01.2024)	Obiecții și Propuneri (recomandări). La pct. 6 din proiectul hotărârii Guvernului, întru responsabilizarea actorilor implicați în procesul de delimitare propunem reformularea pct.41¹ în așa manieră ca costurile pentru delimitarea bunurilor incluse în categoria „zonă de litigiu” să fie efectuată din contul părții care se face vinovată de includerea bunului imobil în lista respectivă sau a celei care se face vinovată de nesoluționarea conflictului. Aici poate fi preluat modelul obligării de plată a cheltuielilor de judecată a părții care pierde procesul de judecată. La pct.12 din proiect propunem reformularea pct.90¹ prin divizarea cuvintelor „selectiv/masiv” cu indicarea că întocmirea documentației în mod masiv se poate realiza în cadrul sau în afara Proiectului de stat de delimitare a bunurilor imobile și selectiv. Considerăm că formularea propusă de autor poate crea deficiențe în citirea corectă a normei, fapt care va putea împiedica aplicarea corectă a acesteia. La pct.90⁴ cuvintele „și/sau suprafeței” urmează a fi excluse din motiv că potrivit art. 545 alin (1) Cod civil, fiecare coproprietar este proprietarul exclusiv al unei cote-părți ideale și abstracte din bunul comun. O trăsătură specifică a dreptului de proprietate comună pe cote-părți o reprezintă pluralitatea de titulari dreptul cărora se răsfrânge asupra întregului bun nedivizat materialmente. Subliniem că termenul	Se acceptă. S-a reformulat. S-a exclus secțiunea a 10-a și s-a completat Instrucțiunea cu privire la modul de executare a lucrărilor cadastrale la nivel de teren, aprobată prin Ordinului ARFC nr. 70/2017.

	de „cotă-parte” face referire la dreptul de proprietate comună, divizat într-o formă abstractă, cunoscută de coproprietari. Prin urmare, Ministerul Energiei al Republicii Moldova indicarea suprafeței dintr-un bun imobil duce la individualizarea dreptului, prin delimitarea întinderii acestuia, divizând bunul în materialitatea sa. La pct. 90⁶ subpct.2 specificăm că la lit. a) procedura urmează a fi exclusă din motiv că stabilirea hotărului în prezența reprezentantului autorității publice centrale ce administrează bunul presupune executarea lucrărilor cadastrale în hotare cu alt statut decât cel general, fapt care contravine scopului urmărit de Proiectul de stat de delimitare a bunurilor imobile: Din același motiv urmează a fi reformulată lit. c) din subpct.2) al pct. 90⁶ cu notificarea autorității publice locale despre neconformitatea constatată, dar fără excluderea terenului din Proiectul de stat de delimitare a bunurilor imobile.	
(scr. nr. 10-312 din 29.01.2024)	Repetat. Cu referire la pct.8 din proiectul hotărârii de Guvern propunem divizarea pct.41¹ din Regulamentul privind modul de delimitare a bunurilor imobile proprietate publică în două puncte distincte cu reglementări de sine stătătoare. Autorul urmează să expună soluții juridice atât pentru „bunurile neconforme”, cât și pentru „zone de litigiu” considerând specificul acestora. Totodată, reiterăm poziția ministerului expusă în avizul nr.10-103 din 16 ianuarie 2024, conform căreia cheltuielile pentru delimitarea bunurilor imobile incluse în lista celor „de litigiu” urmează a fi suportate de partea care se face vinovată de includerea bunului în acea listă. Această reglementare urmează a fi aplicată drept o măsură de încurajare a dialogului între autoritățile publice implicate în procesul delimitării masive. Subliniem că, scopul Proiectului de înregistrare și evaluare funciară constă în asigurarea calității administrării funciare, prin înregistrarea bunurilor imobile proprietate publică/privată și evaluarea proprietății imobiliare. În acest context menționăm că, potrivit art.25 din Legea nr.1543/1998 cadastrului bunurilor imobile „înregistrarea drepturilor asupra bunului imobil se efectuează după executarea lucrărilor cadastrale și după întocmirea planului cadastral al teritoriului și a dosarului cadastral al bunului imobil”, iar art.22 alin. (1) din Legea nr.29/2018 privind delimitarea proprietății publice statuează că „procesul de delimitare a bunurilor imobile proprietate publică se finalizează odată cu înregistrarea dreptului de proprietate asupra acestora și a domeniului respectiv în registrul bunurilor imobile”. Evaluarea bunurilor imobile reprezintă etapa ulterioară etapei de înregistrare. Astfel, devine evidentă necesitatea acordării unei atenții sporite procesului de delimitare masivă, cu valorificarea maximală a terenurilor delimitate în cadrul procedurilor aflate în derulare.	Se acceptă. S-a modificat pct.41¹.
Ministerul Educației și Cercetării (scr. nr. 08/5-09/347 din 18.01.2024)	Obiecții și Propuneri (recomandări). Ministerul Educației și Cercetării a examinat proiectul Hotărârii Guvernului <i>cu privire la modificarea unor hotărâri ale Guvernului</i> (nr. unic 1174/ARFC/2023) și, în limita competenței sale funcționale, comunică următoarele propuneri. La pct. 16 sbp. 2) propunem să fie completat cu lit. h) și 1) cu următorul cuprins: “h) reprezentantul subdiviziunii din domeniu de educație/sportului din cadrul Consiliului Raional(în cazul delimitării bunurilor imobile din domeniu educației și/sau sportului).	La pct. 16 sbp. 2 - 4) lit. e) și lit. d) este indicat că în componența comisiei este inclus reprezentantul autorității publice centrale din domeniu.

	1) conducătorul entităţii care gestionează bunurile imobile supuse delimitării din domeniu de educaţie/sportului (în cazul delimitării bunurilor imobile din domeniu educaţiei şi/sau sportului)”. La pct. 16 sbp. 3) propunem să fie completat cu lit. g) şi h) cu următorul cuprins: “g) reprezentantul subdiviziunii din domeniu de educaţie/sportului din cadrul Consiliului Raional(în cazul delimitării bunurilor imobile din domeniu educaţiei şi/sau sportului) h) conducătorul entităţii care gestionează bunurile imobile supuse delimitării din domeniu de educaţie/sportului (în cazul delimitării bunurilor imobile din domeniu educaţiei şi/sau sportului)”. La pct. 16 sbp. 4) propunem să fie completat cu lit. g) şi h) cu următorul cuprins: “g) reprezentantul subdiviziunii din domeniu de educaţie/sportului din cadrul Consiliului municipal (în cazul delimitării bunurilor imobile din domeniu educaţiei şi/sau sportului) h) conducătorul entităţii care gestionează bunurile imobile supuse delimitării din domeniu de educaţie/sportului (în cazul delimitării bunurilor imobile din domeniu educaţiei şi/sau sportului)”. Recomandările sunt înainte în vederea asigurării protecţiei bunurilor imobile destinate educaţiei şi sportului în cadrul procedurii de delimitare.	Astfel, în cazul în care la delimitare se va identifica bun imobil din gestiunea Ministerului, reprezentantul acestuia va fi inclus în componenţa comisiei.
(scr. nr. 08/5-09/835 din 05.02.2024)	Repetat. Reiterează poziţia anterioară expusă în avizul cu nr. 08/5-09/347 din 18.01.2024	Se menţine argumentul autorului.
Ministerul Agriculturii şi Industriei Alimentare (scr. nr.09-02/132 din 17.01.2024)	Obiecţii şi Propuneri (recomandări). La punctul 1 subpunct 1): 1. La alineatul 1), textul „<i>bunului</i>” se substituie cu textul „ <i>şi domeniului bunului imobil</i>”, ținând cont de prevederile articolului 16 alineatul (1) litera a) din Legea 29/2018 privind delimitarea proprietăţii publice, prin care se menţionează faptul că în procesul delimitării proprietăţii publice, autorităţile deliberative ale administraţiei publice locale sunt responsabile de realizarea politicii statului privind delimitarea bunurilor proprietate publică a unităţii administrativ-teritoriale în funcţie de apartenenţă şi pe domenii. 2. La alineatul 2) şi 3) după textul „<i>planul de contur,</i>” se completează cu textul „<i>planul geometric,</i>” în conformitate cu prevederile articolului 21 alineatul (2) litera c) din Legea 29/2018. La punctul 1 subpunct 6) şi 9): Se propune completarea textului „<i>zona de litigiu</i>” cu textul „<i>şi bunuri imobile neconforme</i>”, totodată atenţionăm asupra faptului că la subpunct 9, textul „ <i>a bunurilor imobile</i>” se repetă, prin urmare acesta se va exclude. La punctul 1 subpunct 7): 1. Se propune substituirea textului „<i>pe care se reprezintă</i>” cu textul „<i>care include reprezentarea grafică pentru</i>”, în conformitate cu prevederile Ordinului nr. 70/2017 privind aprobarea Instrucţiunii cu privire la modul de executare a lucrărilor cadastrale la nivel de teren, având în vedere că <i>schiza de lucru</i> definitivează reprezentarea grafică a obiectului întocmită la faţa locului de mână sau cu tehnici şi utilaj modern, de către persoana care inspectează bunul imobil, cu respectarea proporţiei între dimensiunile obiectului şi reprezentarea sa în limitele aproximaţiei vizuale, sau pregătit anterior în baza datelor existente. La punctul 1 subpunct 90⁶ alinealul 2) litera c): 1. Textul „<i>de modul</i>” se va exclude, având în vedere că acesta se repetă.	Conform pct.8 din Regulament, La determinarea domeniului bunului imobil, se va ține cont de categoriile de bunuri atribuite prin lege. Astfel, determinarea domeniului se efectuează de comisia de inventariere. Planu geometric se întocmește după coordonarea de comisie a materialelor și se semnează de persoanele indicate la pct. 63. Se acceptă. S-a completat. S-a exclus pct. 45. S-a exclus Secțiunea a 10-a.
(scr. nr.09-02/278 din 31.01.2024)	Repetat. Comunică lipsa de obiecții și propuneri.	Se acceptă.

Agencia Proprietății Publice (scr. nr. 03-05-258 din 15.01.2024)	Obiecții și Propuneri (recomandări). La punctul 1. subpct. 2) se va completa cu următorul cuprins: ”12¹. Agenția Proprietății Publice, organul abilitat cu administrarea și deetatzarea proprietății publice a statului, este responsabilă de determinarea domeniului bunurilor imobile proprietate a statului”. ”12². Administrația autorităților publice locale este responsabilă de determinarea domeniului bunurilor imobile proprietate publică a autorităților publice locale de nivelul I și II”. Subpct. 6) se va modifica în următoarea redacție: ”41¹. Soluționarea divergențelor pentru bunurile imobile menționate la pct. 95 din prezenta Hotărâre, se va examina suplimentar, în modul stabilit de Guvern”. Subpct. 9) se va modifica în următoarea redacție: ”58. Determinarea bunurilor imobile drept ”zonă de litigiu”, nu suspendă procedura de delimitare și pentru bunurile imobile pentru care nu au fost înregistrate divergențe”. La subpct. 90⁶, lit. b), după cuvintele ”terenului adiacent” se completează cu cuvântul ”proprietate”. La subpct. 90⁹, după cuvântul ”selectiv” se va exclude paranteza.	Se acceptă. S-a redactat. S-a redactat. Prevederile din pct. 58 pot fi aplicate numai în cadrul delimitării masive. S-a exclus secțiunea a 10-a și s-a completat Instrucțiunea cu privire la modul de executare a lucrărilor cadastrale la nivel de teren, aprobată prin Ordinul ARFC nr. 70/2017.
(scr. nr. 05-04-680 din 02.02.2024)	Repetat. La pct. 1 sbp. 7) din proiect, reieșind din faptul că “bunurile neconforme” nu se supun delimitării conform pct. 33 sbp. 2) din Regulamentul menționat supra, considerăm inoportun completarea Regulamentului cu pct. 41¹. În acest sens, se propune completarea pct. 95 din Regulament, la final, cu textul ”, din contul și la cererea uneia din părți.” Totodată, ținând cont că, conform pct. 12 din proiect, din atribuțiile Comisiei a fost exclusă verificarea corectitudinii determinării hotarelor bunurilor imobile pe planul de contur, se propune expunerea primei propoziții din pct. 46 din Regulament, cu următorul cuprins: ”46. Gestionarii bunurilor imobile delimitate, verifică corectitudinea determinării hotarelor bunurilor imobile și coordonează planul de contur.	Se acceptă. Se acceptă.
Agencia Serviciilor Publice (nr. 01/0072 din 6.01.2024)	Obiecții și Propuneri (recomandări). Comunică lipsa propunerilor și obiecțiilor la subiectul dat. Totodată, vă informăm că, în conformitate cu prevederile pct.4 și 5 ale Hotărârii Guvernului nr.959/2023 cu privire la organizarea și funcționarea Agenției Geodezie, Cartografie și Cadastru (restructurarea domeniului geodezie, cartografie și cadastru și modificarea unor acte normative), domeniul de activitate: crearea și ținerea cadastrului bunurilor imobile ține de competența Instituției Publice constituite Cadastrul Bunurilor Imobile	Se acceptă
Congresul Autorităților Locale din Moldova (scr. nr.4 din 10.01.2024)	Obiecții și Propuneri (recomandări). Propuneri asupra proiectului de hotărâre. 1. La poz. 1) (Pct. 12 va avea următorul cuprins: „12. Comisia de delimitare are următoarele atribuții: 1) verifică corectitudinea identificării apartenenței bunului delimitat) după cuvântul „apartenenței” urmează a fi completat cu cuvintele „și a domeniului”. Lucrările de delimitare a proprietății publice includ determinarea apartenenței și a domeniului bunurilor, iar validarea domeniului urmează să fie aprobată (sau modificată, după caz) de către autoritatea publică decidentă (în cazul statului APP și consiliile locale în cazul bunurilor UAT). A se vedea în acest sens și textul din nota informativă la proiect (pct. 6 alin. 8) „(...) verificarea corectitudinii determinării domeniului, or aceasta ține de comisia de inventariere/delimitare”). 2. La poz. 2) (Se completează cu pct. 12¹, cu următorul cuprins: ”12¹. Agenția Proprietății Publice, organul abilitat cu administrarea și deetatzarea proprietății publice a statului, este responsabilă de corectitudinea determinării domeniului bunurilor imobile proprietatea statului), pct. 12¹ urmează a fi completat cu	1. Conform pct.8 din Regulament, La determinarea domeniului bunului imobil, se va ține cont de categoriile de bunuri atribuite prin lege. Astfel, determinarea domeniului se efectuează de comisia de inventariere. 2. Se acceptă.

	cuvintele „iar autoritățile administrației publice locale sunt responsabile de corectitudinea determinării domeniului bunurilor imobile proprietatea unităților administrativ-teritoriale”. 3. La poz. 3) (La pct. 16: c) sbp. 4) se completează cu lit. f) cu următorul cuprins: ”f) reprezentantul Direcției generale arhitectură și urbanism (în cazul delimitării construcțiilor/încăperilor izolate)” menționăm că, în cadrul administrației publice locale ale municipiilor Chișinău și Bălți ar putea să fie responsabile de acest domeniu (conform organigramei și fișelor de post) subdiviziuni cu alte denumiri decât cea indicată în proiectul de hotărâre. De exemplu, în municipiul Chișinău, subdiviziunea responsabilă de construcții și încăperi municipale este Direcția generală economie, comerț și turism (iar denumirea corectă a subdiviziunii specializate în urbanism este Direcția generală arhitectură, urbanism și relații funciare). În acest sens, se propune introducerea unei denumiri cât mai generice în proiectul de hotărâre (de ex. „reprezentantul subdiviziunii municipale responsabile”). 4. După poz. 3) se propune introducerea unor noi poziții (cu renumerotarea celorlalte), cu următoarele cuprinsuri: „Pct. 19 alin. 5) va avea următorul cuprins: „5) materialele de delimitare precedentă a bunurilor imobile (pentru consultare) – de la Întreprinderea de Stat „Institutul de Proiectări pentru Organizarea Teritoriului” sau succesorul de drept al acesteia”; „Pct. 19 se completează cu alin. 5¹) cu următorul cuprins: „5¹) materialele cadastrului funciar general, inclusiv registrul cadastral al deținătorilor de terenuri, registrul terenurilor; materialele de atribuire și documentelor de drept asupra bunurilor imobile, inclusiv contractele asupra bunurilor imobile, încheiate conform legislației în vigoare la data adoptării lor, titlurile de autentificare a drepturilor deținătorului de teren și alte acte (adeverințe) privind drepturile asupra bunului imobil, eliberate de autoritățile publice abilitate, în modul stabilit de legislația în vigoare la data eliberării lor; planurilor urbanistice și documentația de proiect, precum și datele spațiale disponibile (în cazul existenței acestora) – de la autoritățile administrației publice locale”. Aceste acte sunt imperios necesare în procedura delimitării proprietății publice și trebuie obligatoriu luate în considerație, având la bază și următoarele prevederi legale: - sunt prevăzute expres de Legea nr. 1543/1998 la înregistrarea primară a drepturilor asupra bunurilor imobile (art. 28 alin. (1)); - art. 17 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 29/2018, care stabilește că „se supun delimitării în funcție de apartenență bunurile imobile proprietate publică: înregistrate în registrul bunurilor imobile în alte temeuri decât cele rezultate din art. 28 din Legea cadastrului bunurilor imobile nr.1543/1998”; - art. 21 (Delimitarea terenurilor proprietate publică în funcție de apartenență și pe domenii) din Legea nr. 29/2018, care stabilește la alin. (4) că „Identificarea terenurilor și stabilirea hotarelor acestora se efectuează în baza informațiilor cadastrale existente sau în teren, în cazul în care liniile de hotar nu pot fi clar definite, ținându-se cont de datele cadastrului funciar anual”. 5. După poz. specificate supra, se propune introducerea unei noi poziții (cu renumerotarea celorlalte), cu următorul cuprins: „Pct. 32 alin. 4) va avea următorul cuprins: „4) pentru terenurile fondului apelor – hotarul se determină ținând cont de terenurile cuvetelor, ale albiilor, ale fâșiilor riverane de protecție a apelor, construcțiilor hidrotehnice și apa, constituite ca elemente ale corpurilor de apă unice și indivizibile ale lacurilor, lacurilor de acumulare, iazurilor, heleșteielor și cursurilor de apă, în conformitate cu prevederile Legii apelor nr. 272/2011”.	3. Se acceptă. 4. Toate materialele indicate la pct. 19 sînt cu titlu informativ. Referința la aceste materiale este indicată la sbp. 4 și pct. 24. 5. Nu ține de subiectul proiectului promovat.

Menționăm, că conform Art. II din Legea nr. 352/2023 pentru modificarea Legii apelor nr. 272/2011 (adoptată la 15.12.2023; poate fi accesată aici: <https://www.parlament.md/Procesul-Legislativ/Proiectedeactenormative/tabid/61/LegislativId/6625/language/ro-RO/Default.aspx>) s-a stabilit la alin. (3) că „La data intrării în vigoare a prezentei legi, se abrogă Legea nr. 440/1995 cu privire la zonele și fâșiile de protecție a apelor râurilor și bazinelor de apă”. Iar conform Art. I, pct. 4 din aceeași lege, se modifică art. 4 din Legea apelor nr. 272/2011, care la alin. (6) prevede că: „Lacurile, lacurile de acumulare, iazurile, heleșteiele și cursurile de apă constituite din terenurile cuvetelor, ale albiilor, ale fâșiilor riverane de protecție a apelor, construcțiile hidrotehnice și apa se gestionează ca corpuri de apă unice și indivizibile”. Această normă este foarte importantă în contextul necesității delimitării după apartenență și domenii a terenurilor fondului apelor proprietate publică și trebuie să fie ajustată corespunzător prin proiectul de hotărâre.

6. La poz. 6) (*Se completează cu pct. 41¹, cu următorul cuprins: "41¹. Soluționarea litigiilor pentru terenurile incluse în cadrul delimitării ca "zonă de litigiu" se va realiza din contul și la cererea uneia din părți, prin procedură selectivă, în modul stabilit de Guvern"*) urmează a fi substituite cuvintele „*prin procedură selectivă, în modul stabilit de Guvern*” cu cuvintele „*în instanța de judecată competentă*”. Amintim, că art. 20 alin. (6) și art. 21 alin. (11) din Legea nr. 29/2018 stabilesc că: „Divergențele apărute în procesul delimitării bunurilor imobile se soluționează pe cale amiabilă. Dacă părțile nu ajung la un consens, litigiile se examinează în instanța de judecată competentă”.

Prin proiectul de hotărâre nu pot fi instituite norme primare, care țin de resortul legii, dar nici nu există raționamente practice pentru aceasta, or, instituirea (a încă) unei proceduri administrative pur și simplu va tergiversa procesul și va amâna soluția asupra litigiilor, care în mod legitim și constituțional trebuie să fie dispusă de instanța de judecată.

7. După poz. specificate supra, se propune introducerea unei noi poziții (cu renumerotarea celorlalte), cu următorul cuprins:

„Pct. 56 se exclude” (*56. În cazul în care materialele nu se coordonează în termenul stabilit sau se remite refuz nemotivat, materialele de delimitare se consideră coordonate*). Norma dată se propune a fi exclusă pe motiv, că intră în contradicție cu prevederea legală prin care litigiile se soluționează în instanța de judecată.

8. La poz. 12) (*Se completează cu secțiunea a 10-a cu următorul cuprins: 90². Autoritate publică locală, în temeiul actului de inventariere, identifică terenurile pentru care se întocmește documentația cadastrală, în conformitate cu exigențele stabilite de legea nr. 29/2018 și întocmește lista terenurilor proprietate publică a unității administrative teritoriale (delimitate conform art. 21 alin. 91 Legii nr. 29/2018 delimitării proprietății publice), conform anexei nr. 5, care se semnează de primar și specialistul pentru reglementarea regimului proprietății funciare)* punctul 90² se propune a fi expus cu următorul cuprins;

„90². Autoritatea publică locală specifică terenurile din actul de inventariere pentru care se întocmește documentația cadastrală în conformitate cu exigențele stabilite de art. 21 alin. 9¹ din Legea nr. 29/2018 privind delimitarea proprietății publice și propune executantului lucrării întocmirea listei terenurilor proprietate publică a unității administrativ-teritoriale conform anexei nr. 5, care se semnează de primar și specialistul abilitat al primăriei”.

Menționăm, că „reglementarea regimului proprietății funciare”, în general este resortul mai multor autorități publice, inclusiv a organului suprem - Parlamentul Republicii Moldova (reglementează prin acte normative relațiile și regimul funciar), respectiv, un asemenea „titlu” al funcției publice este nepotrivit (o reminiscență din trecut, care considerăm că trebuie înlăturată). O formă mai adecvată ar fi „specialistul

6. S-a expus în redacție nouă.

7. Necoordonarea materialelor în termen nu reprezintă litigiu.

8 – 12. Se acceptă. S-a exclus secțiunea a 10-a și s-a completat Instrucțiunea cu privire la modul de executare a lucrărilor cadastrale la nivel de teren, aprobată prin Ordinul ARFC nr. 70/2017.

	abilitat în domeniu din cadrul administrației publice locale” (sau primăriei conform terminologiei Regulamentului). În orice caz, Legea nr. 155/2010 pentru aprobarea Clasificatorului unic al funcțiilor publice nu prevede un asemenea „specialist” în state de personal al autorităților publice locale, iar delimitarea competențelor specialiștilor se realizează prin fișele de post ale acestora și prin actele administrative de delegare/suplinire de atribuții, etc. Prin urmare, se propune introducerea unei poziții în proiectul de hotărâre prin care se vor înlocui toate referințele din Regulament (și din proiectul de hotărâre) la „specialist pentru reglementarea regimului proprietății funciare”. 9. La poz. 12) (90⁴. În cazul terenurilor indicate la art. 21 alin. 9¹ lit. (e), din legea nr. 29/2018, în lista terenurilor proprietate publică se vor indica terenurile înregistrate în registrul bunurilor imobile pe cote-părți (proprietate privată și proprietate publică a autorității publice locale), cu indicarea cotei-părți și/sau suprafeței deținute de autoritatea publică locală în coproprietate, fără reprezentarea acestora în planul de contur și planul geometric) se propune expunerea punctului 90⁴ cu următorul cuprins: „90⁴. În cazul terenurilor indicate la art. 21 alin. 9¹ lit. (e) din legea nr. 29/2018, în lista terenurilor proprietate publică se vor indica și terenurile înregistrate în registrul bunurilor imobile pe cote-părți (proprietate privată și proprietate publică a unității administrativ-teritoriale, cu indicarea cotei-părți și/sau suprafeței deținute de unitatea administrativ-teritorială în coproprietate, fără reprezentarea acestora în planul de contur și planul geometric”. 10. La poz. 12) (90¹². Raportul lucrării cadastrale se depune către ÎP”Cadastru” spre recepție, cu anexarea raportului lucrării și a pachetului digital) urmează a fi substituit textul „ÎP”Cadastru” cu textul „Instituția Publică Cadastrul Bunurilor Imobile”. Temeiul propunerii: pct. 4 din hotărârea Guvernului nr. 959/2023. 11. Se propune introducerea unei noi poziții în proiectul de hotărâre, cu următorul cuprins: „90¹⁴. După adoptarea deciziei consiliului local, executantul lucrărilor, în coordonare cu autoritatea publică locală executivă, transmite materialele spre înregistrarea drepturilor către Instituția Publică Cadastrul Bunurilor Imobile”. 12. Se propune ajustarea textului din nota informativă la proiectul de hotărâre în legătură cu propunerile sus-menționate, precum și introducerea la poz. 6 alin. (9) la final, a textului: „ca să fie posibilă înregistrarea acestor categorii de terenuri în procedura masivă a Proiectului de Înregistrare și Evaluare Funciară din sursele Acordului de credit în cauză”. Pentru susținerea proiectului de hotărâre, CALM solicită luarea în considerație a propunerilor și observațiilor menționate.	
(scr. nr. 37 din 10.01.2024)	Repetat. 3.3. Se propune la poz. 7) din proiectul de hotărâre (Se completează cu pct. 41¹, cu următorul cuprins: ”41¹. Delimitarea terenurilor incluse în cadrul delimitării masive ca ”zonă de litigiu” și ”bunuri neconforme” se va realiza din contul și la cererea uneia din părți, prin procedură selectivă”) completarea cu cuvintele „iar în cazul nesoluționării disputelor pe cale amiabilă, în instanța de judecată competentă”. Este de menționat că în sinteza la proiectul de hotărâre se specifică că se acceptase propunerea de la prima avizare la poziția în cauză, însă în realitate, textul proiectului de hotărâre nu a fost modificat corespunzător. Art. 20 alin. (6) și art. 21 alin. (11) din Legea nr. 29/2018 stabilește că: „Divergențele apărute în procesul delimitării bunurilor imobile se soluționează pe cale amiabilă. Dacă părțile nu ajung la un consens, litigiile se examinează în instanța de judecată competentă”. Solicităm luarea în considerație a propunerii menționate la promovarea proiectului de hotărâre.	Completarea stabilește prevederi entitatea responsabilă de întocmirea documentației pentru terenurile incluse ca zone de litigiu și bunuri neconforme, urmare a soluționării litigiilor.

Primăria mun. Chișinău (scr. nr. 2-03/1-3325 din 25.01.2024)	Considerăm că, în cazul delimitării construcțiilor/încăperilor izolate prezența specialiștilor funciari nu este necesară, respectiv, includerea în componența comisiei pentru delimitare a specialistului serviciului raional/local de arhitectură și urbanism, suplimentar la membrii existenți, este oportună, cu condiția mențiunii că reprezentanții funciari să fie incluși în caz de delimitare a terenurilor, în caz contrar este cazul de a introduce un subpunct separat, cu enumerarea membrilor comisiei în cazul delimitării construcțiilor/încăperilor izolate. În cazul înregistrării primare a terenurilor proprietate publică a unității administrativ-teritoriale, modalitatea întocmirii în mod selectiv a documentației cadastrale în cazul terenurilor indicate la art. 21 alin (9¹) nu este descrisă clar, fiind descrisa predominant procedura în cazul efectuării lucrărilor masive. Respectiv, se recomandă revizuirea modificărilor pct. 16 ce ține de componența comisiilor de delimitare și a secțiunii 10 - particularitățile întocmirii documentației cadastrale în vederea înregistrării primare a terenurilor proprietate publică a unităților administrativ-teritoriale.	Se acceptă. S-a redactat. Se acceptă. S-a redactat. Se acceptă. S-a exclus secțiunea a 10-a și s-a completat Instrucțiunea cu privire la modul de executare a lucrărilor cadastrale la nivel de teren, aprobată prin Ordinului ARFC nr. 70/2017.
(scr. nr. 2-03/1-165 din 09.02.2024)	Repetat. Prin prezenta, Primăria mun. Chișinău, a examinat proiectul hotărârii Guvernului „cu privire la modificarea Regulamentului privind modul de delimitare a bunurilor imobile proprietate publică, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 63/2019” cu număr unic 1174/ARFC/2023, după definitivarea conform avizelor instituțiilor interesate, și vă comunică susținerea acestuia cu propunerea de a introduce mențiunea „în caz de delimitare a terenurilor” la specialistul pentru reglementarea regimului proprietății funciare a primăriei din componența comisiei de delimitare a bunurilor imobile proprietate publică a UAT de nivelul întâi și doi, la fel și la reprezentantul serviciului municipal relații funciare și cadastru, în cazul delimitării bunurilor imobile a UAT din componența mun.Chișinău și Bălți.	Se acceptă.
Primăria mun. Bălți (scr. nr.P03-09/4644 din 16.01.2024)	Obiecții și Propuneri (recomandări). Comunică, că nu are careva propuneri, recomandări sau obiecții pe marginea proiectului.	Se acceptă
	Repetat.	În condițiile pct. 2022 Hotărârii Guvernului nr. 610/2018 pentru aprobarea Regulamentului Guvernului, proiectul de act normativ se consideră avizat fără obiecții și propuneri.
Ministerul Justiției (scr.nr.04/2-471 din 16.01.2024)	Obiecții și Propuneri (recomandări). În contextul notei informative, sub aspectul intenției de reglementare, proiectul de act normativ a fost elaborat în scopul completării Regulamentului privind modul de delimitare a bunurilor imobile proprietate publică, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 63/2019, întru asigurarea facilitării procesului de delimitare a proprietății publice, fiind necesară revizuirea atribuțiilor comisiilor de delimitare, îmbunătățirea procedurii de delimitare a proprietății publice prin impunerea unor reguli clare și eficiente. Pe plan conceptual, redacțional și sub aspectul respectării normelor de tehnică legislativă la elaborarea actelor normative sunt de semnalat următoarele observații și sugestii: Cu referire la conținutul prevederilor de la pct. 1 La sbp. 2) este necesară adăugarea ghilimelelor la sfârșitul redacției pct. 121.	Se acceptă

	Cu referire la soluția normativă propusă la sbp. 3) se va atrage atenția la numerotarea elementelor structurale ale subpunctelor din pct. 16. Astfel, remarcăm că, în conformitate cu art. 62 alin. (3) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, în cazul în care se abrogă integral textul unei părți, cărți, unui titlu, capitol, unei secțiuni, subsecțiuni, unui paragraf, punct, articol, alineat, subpunct, unei litere sau al diviziunii acesteia, numărul sau litera cu care este însemnat elementul respectiv nu se atribuie altor elemente structurale din șirul dat. La sbp.7) noua redacție a pct. 45 se va expune între semnele citării cu indicarea inclusiv a numărului de ordine al elementului structural respectiv. Cu referire la soluția normativă propusă la sbp. 8), întru respectarea unei armonii interioare a actului normativ, recomandăm substituirea cuvintelor „și reprezentanții statului” cu cuvintele „în comun cu reprezentanții autorității publice centrale”. Conform regulilor tehnicii legislative, la sbp. 10) cuvântul „cuvintele” în al doilea caz urmează a fi înlocuit cu cuvântul „textul”. La completările propuse la sbp. 12): La pct. 90²-90⁴ cuvântul „legea” se va scrie cu majusculă. La pct. 90³ și 90⁴ referințele la elementele structurale însemnate cu literă se vor indica cu utilizarea unei paranteze rotunde. La pct. 90⁴ remarcăm că proprietatea publică aparține statului sau unităților administrativ-teritoriale (a se vedea art. 127 alin. (3) din Constituție). Soluția normativă propusă la pct. 90⁶ sbp. 2) lit. b) în vederea ajustării conținutului conform rigorilor de elaborare a actelor normative după cuvintele „terenului adiacent” se va completa cu cuvântul „proprietate”. La pct. 90⁶ sbp. 2) lit. c) expresia „situației de facto” subliniem că, potrivit art. 54 alin. (1) din Legea nr. 100/2017 textul proiectului actului normativ se elaborează în limba română. La pct. 90⁷ textul „pct. 44 – pct. 45” se va substitui cu textul „pct. 44 și 45”, or, într-o enumerare de referințe, denumirea elementului structural nu se repetă, iar cratima se utilizează pentru a evita enumerarea a mai mult de două elemente structurale consecutive. La pct. 90⁹ , după cuvântul selectiv se va elimina paranteza iar la sfârșit de frază după cuvintele „administrează terenul proprietate” se va completa cu cuvântul „publică”. La pct. 90¹² sintagma „ÎP „Cadastru”” se va substitui cu sintagma „IP Cadastrul Bunurilor Imobile ” actuală, în temeiul Hotărârii Guvernului nr. 959/2023 cu privire la organizarea și funcționarea Agenției Geodezie, Cartografie și Cadastru. La pct. 2 din proiectul hotărârii, se va ține cont că, potrivit art. 56 alin. (1) din Legea nr. 100/2017, actele normative intră în vigoare peste o lună de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova sau la data indicată în textul actului normativ, care nu poate fi anterioară datei publicării. Totodată, alin. (3) al acestui articol dispune că intrarea în vigoare a actelor normative poate fi stabilită pentru o altă dată doar în cazul în care se urmărește protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, realizarea angajamentelor internaționale ale Republicii Moldova, conformarea cadrului normativ hotărârilor Curții Constituționale, eliminarea unor lacune din legislație sau contradicții între actele normative ori dacă există alte circumstanțe obiective. Astfel, intrarea în vigoare a actului normativ la data publicării trebuie să fie argumentată în nota informativă. Totodată, se va ține cont că, este necesar de acordat timp suficient executanților lucrărilor de delimitare, pentru a se reuși conformarea lucrărilor curente la noile cerințe normative.	Se acceptă Se acceptă Se acceptă Se acceptă S-a exclus secțiunea a 10-a și s-a completat Instrucțiunea cu privire la modul de executare a lucrărilor cadastrale la nivel de teren, aprobată prin Ordinului ARFC nr. 70/2017. Se acceptă.

	Adițional, proiectul necesită a fi corelat cu proiectul hotărârii Guvernului cu privire la modificarea unor hotărâri ale Guvernului (din domeniul delimitării proprietății publice) (număr unic 860/APP/2023) promovat de Agenția Proprietății Publice care la fel vine să modifice Regulamentul privind modul de delimitare a bunurilor imobile proprietate publică, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 63/2019. Concomitent, pornind de la prevederile art. 64 alin. (3) din Legea nr. 100/2017 care statuează că „(3) Propunerile privind modificarea unui act normativ nu se prezintă, de regulă, mai devreme de 6 luni de la data intrării în vigoare a actului respectiv.” și a necesității asigurării stabilității legislației care este unul din principiile de bază al statului de drept, se consideră judicioasă comasarea acestor două proiecte.	Regulamentul privind modul de delimitare a bunurilor imobile proprietate publică, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 63/2019 a intrat în vigoare 01.03.2019.
(scr.nr.04/2-1024 din 05.02.2024)	Repetat Urmare examinării proiectului definitiv al hotărârii Guvernului cu privire la modificarea Regulamentului privind modul de delimitare a bunurilor imobile proprietate publică, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 63/2019 (număr unic 1174/ARFC/2023) prezentat repetat spre examinare, se atestă că observațiile și propunerile Ministerului Justiției, formulate în avizul nr. 04/2-471 din 16.01.2023, au fost luate în considerare proiectul fiind revizuit prin prisma recomandărilor înaintate. Totodată, în vederea respectării rigorilor de tehnică legislativă, la forma actuală a proiectului, se va reține: La sbp. 3) La lit. a) termenul „cuvîntul” se va substitui cu termenul „cuvintele”. La soluția normativă propusă la lit. b) se va atrage atenția la numerotarea elementelor structurale ale subpunctelor de la pct. 16. Astfel, remarcăm că, în conformitate cu art. 62 alin. (3) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, în cazul în care se abrogă integral textul unei părți, cărți, unui titlu, capitol, unei secțiuni, subsecțiuni, unui paragraf, punct, articol, alineat, subpunct, unei litere sau al diviziunii acesteia, numărul sau litera cu care este însemnat elementul respectiv nu se atribuie altor elemente structurale din șirul dat. Astfel, atragem atenția că lit. h) a fost abrogată prin Hotărârea Guvernului nr. 600/2019 pentru modificarea Regulamentului privind modul de delimitare a bunurilor imobile proprietate publică, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 63/2019. La sbp. 6), întru asigurarea unei succesiuni logice a soluțiilor normative preconizate și realizarea unei armonii interioare a actului normativ, sugerăm a revizui și redacta soluția normativă propusă pentru pct. 32 sbp. 4) prin completarea normei cu cuvintele „terasamentul construcției fiind întrerupt printr-o lucrare de artă” cu excluderea virgulei dintre semnele citării. Se va revizui numerotarea amendamentelor, deoarece a fost omis sbp. 9).	Se acceptă. Se acceptă. Se acceptă.
Centrul Național Anticorupție (scr. nr. 06/2/356 din 10.01.2024)	Obiecții și Propuneri (recomandări). Potrivit art.25 alin. (1) al Legii integrității nr. 82/2017, eficiența cultivării climatului de integritate instituțională și profesională este supusă verificărilor din partea conducătorilor entităților publice, a autorităților anticorupție, a societății civile și mass mediei. În acest sens, în conformitate cu prevederile art. 25 alin. (3) lit. a), art. 28 alin. (4) al Legii prenotate, expertiza anticorupție, în calitate de măsură de control al integrității în sectorul public, se va efectua doar asupra proiectului definitiv în baza propunerilor și obiecțiilor expuse în procesul de avizare și/sau de consultare a părților interesate. Proiectul propus pentru expertiza anticorupție, nu este însoțit de avizele instituțiilor implicate în procesul de avizare/sinteza recomandărilor recepționate în cadrul consultării publice, fapt ce presupune că ulterior redacția proiectului poate suferi modificări și completări. Urmare celor expuse, solicităm respectuos expedierea în adresa Centrului Național Anticorupție a proiectului definitiv, pentru efectuarea expertizei anticorupție.	Se acceptă Se transmite proiectul definitiv repetat pentru expertizare anticorupție.

Raport de expertiză nr. EHG24/9438 din 08.02.2024	Repetat: Concluzia expertizei. Proiectul hotărârii de Guvern cu privire la modificarea Regulamentului privind modul de delimitare a bunurilor imobile proprietate publică, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 63/2019 a fost elaborat de către Agenția, Geodezie, Cartografie și Cadastru. Autorul menționează în notă că: „Prin Legea nr. 348/2023, a fost ajustată Legea nr. 29/2018 delimitării proprietății publice, și în acest sens, se face imperios modificarea Hotărârea Guvernului nr. 63/2019 pentru aprobarea Regulamentului privind modul de delimitare a bunurilor imobile proprietate publică. Astfel, întru asigurarea impulsivității și facilitării procesului de delimitare a proprietății publice se impune revizuirea atribuțiilor comisiilor de delimitare, îmbunătățirea procedurii de delimitare proprietății publice prin impunerea unor reguli clare și eficiente”. Cu referire la fundamentarea economico-financiară a proiectului, în nota informativă se menționează că: „Proiectul nu necesită cheltuieli suplimentare din contul bugetului de stat”. În final, menționăm că, în redacția propusă, proiectul nu conține factori de risc care să genereze apariția riscurilor de corupție.	Se acceptă.

Director general

Ivan DANII